

Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanım Öz-Yeterlilikleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanım Öz-Yeterlilikleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20717>

Öz

Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanım? Öz-Yeterlilikleri Ölçeği, Deniz ve Algan (2007) tarafından eğitim alan?nda görev yapan veya bu alanda öğrenim gören bireylerin, **bilgi teknolojileri** (Bilgi Teknolojileri) araçları?n? e?itsel amaçlarla kullanma konusundaki algılanan yeterlilik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmi? bir ölçme aracıdır. Ölçek, toplamda 34 maddeden ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Geliştirme çalışmaları? kapsamında geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmı?; bu analizler arasında **faktör analizi** (Faktör Analizi), madde ayırtıcılık çözümlmeleri ve iç tutarlılık katsayıları? hesaplamaları? bulunmaktadır. Ölçek, bireylerin teknoloji kullanımına yönelik inançları?n? 5'li **Likert Ölçeği** (Likert Ölçeği) formatında değerlendirilmelerine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Öz-Yeterlilik, Bilgi Teknolojileri, Eğitim Teknolojileri, Öğretmen Yeterliliği, Faktör Analizi, Likert Ölçeği, Cronbach Alfa

Yazarlar

L. Deniz, C. E. Algan

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin ve öğretmen adayları?n?, eğitim-öretim süreçlerinde bilgi teknolojilerini etkin ve yeterli düzeyde kullanma becerilerine dair sahip oldukları **öz-yeterlilik** (Öz-Yeterlilik) algıları?n? belirlemektir. Bu öz-yeterlilik algısı?, bireylerin teknolojik araçları? kullanarak ders materyali hazırlama, sınıf yönetimi gerçekleştirme ve temel sistem bilgisine sahip olma gibi farklı beceri alanları?n? kapsamaktadır.

Bu araç, eğitim fakültelerinde teknoloji entegrasyonu derslerinin etkililiğini ölçmek, öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçları?n? tespit etmek ve eğitim politikaları?n?n teknoloji adaptasyonu açısından ne kadar başarılı? oldu?unu değerlendirmek için bilimsel çalışmalarda kullanılmak üzere geliştirilmiştir.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramı? çerçevesinde tanımlanan **öz-yeterlilik** kavramı?n? temel almaktadır. Bu bağlamda yapı?, bireyin belirli bir görev veya alanda başarılı? olma yeteneğine olan inancı?n?, eğitim bağlamında bilgi teknolojileri kullanımına odaklanarak ölçer. Ölçek, pedagojik teknoloji yeterliliğini dört ana boyutta incelemektedir:

Temel Beceriler Öz-Yeterliliği: Günlük teknoloji kullanıma ilişkin temel yeterlilikler.

Teknoloji Tabanlı Eğitim Etkinlikler Düzenleme Öz-Yeterliliği: Teknolojiyi ders planlarına ve etkinliklerine entegre etme yeteneği.

Hesap Tablosuna Dayalı Sınıf Yönetimi Öz-Yeterliliği: Özellikle sayısal araçları sınıf yönetimi ve değerlendirme süreçlerinde kullanma.

Sistem Bilgisi Öz-Yeterliliği: Donanım ve yazılımlara dair temel teknik bilgi ve sorun çözme becerisi.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlilik çalmaları oldukça detaylı yürütülmüştür. Yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla **faktör analizi** (Faktör Analizi) uygulanmış ve ölçeğin kuramsal olarak beklenen dört alt boyutu ortaya çıkardığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, alt ölçekler arasındaki ilişkiler analiz edilerek boyutların birbirleriyle tutarlılığı incelenmiştir.

Ölçüt geçerliliği kapsamında, ölçme aracının "iç ölçüt" geçerliliği, **madde ayarlı edicilik** çözümlemeleri ile sınımlanmıştır. Madde ayarlı edicilik gücü, toplam puana göre sınırlanan grubun en yüksek %27'lik kısmı (üst-grup) ile en düşük %27'lik kısmı (alt-grup) arasında, her bir maddeye verilen puan ortalamaları farkının bağımsız grup t-testi kullanılarak kararlaştırılabilir. Bu yöntem, maddelerin gerçekten de yüksek yeterliliğe sahip bireyleri düşük yeterliliğe sahip bireylerden ayırıp ayıramadığını gösteren güçlü bir geçerlilik kanıtıdır.

Güvenilirlik

Güvenilirlik çalmaları, ölçeğin zamandan bağımsız olarak tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini incelemiştir. Bu kapsamda, hem ölçeğin tamamı hem de dört alt boyutu için iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Temel güvenilirlik göstergesi olarak **Cronbach Alfa** (Cronbach Alfa) katsayısı kullanılmıştır.

Çıkarılabilir analizlerine ek olarak, madde kalan analizleri de yapılmıştır. Bu analizler, her bir maddenin ölçeğin ölçtüğü genel yapıyla ne kadar uyumlu olduğunu ve ölçekten çıkarılabilir gereken zayıf maddelerin olup olmadığını belirlemek için kullanılmıştır. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçeğin eğitimde **bilgi teknolojileri** (Bilgi Teknolojileri) kullanıma yönelik öz-yeterliliği güvenilir bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde yapılan **faktör analizi**, toplam 34 maddenin dört temel alt boyuta ayrıldığını ortaya koymuştur. Bu dört alt boyut, öğretmenlerin teknolojiye dair sahip olması gereken farklı beceri setlerini temsil etmektedir.

Faktör yapısı ve madde dağılımı aşağıdaki gibidir:

Temel Beceriler Öz-Yeterliliği: 19 madde

Teknoloji Tabanlı Eğitim Etkinlikler Düzenleme Öz-Yeterliliği: 7 madde

Hesap Tablosuna Dayalı Sınıf Yönetimi Öz-Yeterliliği: 4 madde

Sistem Bilgisi Öz-Yeterliliği: 4 madde

Bu çok boyutlu yapı, öz-yeterliliğin tek bir genel skor yerine, farklı teknoloji uygulama alanlarında ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Öz-Bildirim Ölçeği)

Format: 5'li Likert Ölçeği (Likert Ölçeği) (1=hiç yeterli değilim - 5= çok yeterliyim)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve Öğretmen Adayları (Eğitim Fakültesi Öğrencileri)

Yaş Grubu: Yetkinler (Üniversite öğrencileri ve çalışan profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları genellikle eğitim fakültelerinde öğrenim gören veya görev yapan bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, 34 maddeyi okuyarak kendilerini 1'den 5'e kadar derecelendirmekte ve **bilgi teknolojileri** kullanma yeterlilikleri hakkındaki inançlarını belirtmektedirler.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Eğitimi, Öz-Yeterlilik Algısı, Eğitim Bilimleri, Psikometri, Madde Analizi, T-Testi, İç Tutarlılık

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Celale Esra ALGAN

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağılı E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şzinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2007 y?l?nda yayımlanan akademik çalışma ile bilim dünyas?na sunulmuştur. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı? kullanımı genellikle orijinal referansa atıf yapılarak mümkündür. Ticari kullanım veya geniş çaplı uygulamalar için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Deniz, L. ve Algan, C. E. (2007). Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanım? Öz-Yeterlilikleri Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 25(25), 87-107.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı sonuçlar? a?ardaki bağlantılardan incelenebilir:

Makale Linki: arastirmax.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: egitimde-bilgi-teknolojileri-kullanimi-oz-yeterlilikleri-olcegi-toad.pdf

Ölçek Maddeleri

ÖNEMLİ: A?ardaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek, 4 Alt boyut ve 34 maddeden oluşmaktadır:

Temel Beceriler Öz-Yeterliliği (19m)

Teknoloji Tabanlı Eğitim Etkinlikler Düzenleme Öz-Yeterliliği (7m)

Hesap Tablosuna Dayalı Sınıf Yönetimi Öz-Yeterliliği (4m)

Sistem Bilgisi Öz-Yeterliliği (4m)